

KONINKRIJK BELGIE**ROYAUME DE BELGIQUE****FEDERALE OVERHEIDSDIENST
ECONOMIE, K.M.O., MIDDENSTAND EN
ENERGIE****SERVICE PUBLIC FEDERAL ECONOMIE,
P.M.E., CLASSES MOYENNES ET
ENERGIE**

**Ontwerp van koninklijk besluit tot
aanvulling van de lijsten van oneerlijke
marktpraktijken tussen ondernemingen in
de landbouw- en
voedselvoorzieningsketen**

**Projet d'arrêté royal complétant les listes
de pratiques du marché déloyales dans
les relations interentreprises au sein de la
chaîne d'approvisionnement agricole et
alimentaire**

FILIP, Koning der Belgen,

PHILIPPE, Roi des Belges,

Aan alles die nu zijn en hierna wezen zullen,
Onze Groet.

A tous, présents et à venir, Salut.

Gelet op het Wetboek van economisch recht,
artikel VI.109/7, eerste lid, ingevoegd bij de
wet van 28 november 2021;

Vu le Code de droit économique, l'article
VI.109/7, alinéa 1er, inséré par la loi du 28
novembre 2021 ;

Gelet op het advies van de Centrale Raad voor
het Bedrijfsleven, gegeven op 29 maart 2024;

Vu l'avis du Conseil central de l'Economie,
donné le 29 mars 2024 ;

Gelet op het advies van de Hoge Raad voor de
Zelfstandigen en de K.M.O., gegeven op 2
april 2024;

Vu l'avis du Conseil supérieur des
Indépendants et des P.M.E., donné le 2 avril
2024 ;

Gelet op het advies van de inspecteur van
Financiën, gegeven op 10 april 2024...;

Vu l'avis de l'Inspecteur des Finances, donné
le 10 avril 2024;

Gelet op de impactanalyse van de
regelgeving, uitgevoerd overeenkomstig
artikel 6, § 1, van de wet van 15 december

Vu l'analyse d'impact de la réglementation
réalisée conformément à l'article 6, § 1er, de la
loi du 15 décembre 2013 portant des

2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging;	dispositions diverses en matière de simplification administrative ;
---	--

Gelet op advies ... van de Raad van State, gegeven op ..., met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;	Vu l'avis ... du Conseil d'État, donné le ..., en application de l'article 84, § 1 ^{er} , alinéa 1 ^{er} , 2°, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973 ;
---	---

Op de voordracht van de Minister van Economie, de Minister van Middenstand en Landbouw en op het advies van de in Raad vergaderde Ministers,	Sur la proposition du Ministre de l'Economie, du Ministre des Classes moyennes et de l'Agriculture et de l'avis des Ministres qui en ont délibéré en Conseil,
---	--

Hebben Wij besloten en besluiten Wij:

Nous avons arrêté et arrêtons :

Artikel 1. In artikel VI.109/5 van het Wetboek
van economisch recht, ingevoegd bij de wet
van 28 november 2021, worden de volgende
wijzigingen aangebracht:

Article 1er. Dans l'article VI.109/5 du Code
de droit économique, inséré par la loi du 28
novembre 2021, les modifications suivantes
sont apportées :

a) in de bepaling onder 8° worden de woorden
“met inbegrip van het oneerlijk uit de rekken
halen van zijn producten en het uit de rekken
halen zonder verantwoording noch
voorafgaandelijke schriftelijke mededeling,”
ingevoegd tussen de woorden “tot
commerciële vergeldingsmaatregelen,” en de
woorden “tegen de leverancier”;

a) au 8°, les mots « en ce compris le
dérèfèrencement déloyal de ses produits et
le dérèfèrencement qui ne serait pas justifié
et communiqué par écrit au préalable, » sont
insérés entre les mots « à l'encontre du
fournisseur, » et les mots « si le fournisseur
exerce ses droits contractuels ou légaux » ;

b) het artikel wordt aangevuld met de
bepalingen onder 10°, 11° en 12°, luidende:

b) l'article est complété par les 10°, 11° et 12°
rédigés comme suit :

“10° het automatisch aanrekenen door de
afnemer van schadevergoedingen en
interessen, zonder voorafgaande schriftelijke

« 10° l'imputation automatique par l'acheteur
de dommages et intérêts, sans justification
écrite préalable du manquement et du
dommage qui justifie la somme réclamée ;

rechtvaardiging van de inbreuk en de schade die het gevorderde bedrag rechtvaardigt;

11° de eenzijdige schuldvergelijking door de afnemer van schadevergoedingen en interesten zonder voorafgaande schriftelijke rechtvaardiging van de inbreuk en de schade die het gevorderde bedrag rechtvaardigt;

12° de eenzijdige schuldvergelijking door de afnemer van boetes zonder vergoedend karakter.”

Art. 2. Artikel VI.109/6, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 28 november 2021, wordt aangevuld met de bepalingen onder 7° en 8°, luidende:

“7° de afnemer koopt zijn producten van de leverancier tegen een prijs die lager ligt dan zijn productiekosten. Wanneer de verkoop betrekking heeft op een goed waarvoor een index voor productiekosten werd gevalideerd binnen een erkende sectororganisatie waarbij zowel de afnemer als de verkoper aangesloten zijn, dient die index als referentie om deze productiekosten te bepalen. Als er geen index is, worden deze productiekosten op individuele basis bepaald;

8° de weigering door één van de partijen om het contract opnieuw te onderhandelen wanneer een verandering van omstandigheden zich voordoet, die ontoerekenbaar is aan de partijen bij het contract en die onvoorzienbaar was bij het sluiten van het contract, die de uitvoering van het contract buitensporig bezwarend maakt zodat de uitvoering ervan redelijkerwijze niet langer kan worden geëist.”

Art. 3. Leveringsovereenkomsten die vóór de datum van bekendmaking van dit besluit zijn gesloten, moeten binnen zes maanden na

11° la compensation unilatérale par l'acheteur de dommages et intérêts sans justification écrite préalable du manquement et du dommage qui justifie la somme réclamée ;

12° la compensation unilatérale par l'acheteur de pénalités non indemnitaires. »

Art. 2. L'article VI.109/6, alinéa 1er, du même Code, inséré par la loi du 28 novembre 2021, est complété par les 7° et 8° rédigés comme suit :

« 7° l'acheteur achète ses produits au fournisseur à un prix inférieur à ses coûts de production. Lorsque la vente porte sur un bien pour lequel un indice de coûts de production a été validé au sein d'une organisation de branche reconnue à laquelle l'acheteur et le vendeur sont affiliés, ce dernier sert de référence pour établir ces coûts de production. A défaut, ces coûts de production sont déterminés sur une base individuelle ;

8° le refus par une des parties de renégocier le contrat lorsqu'un changement de circonstances qui n'est pas imputable aux parties au contrat et qui était imprévisible lors de la conclusion du contrat rend excessivement onéreuse l'exécution du contrat de sorte qu'elle ne peut être raisonnablement exigée. ».

Art. 3. Les accords de fourniture conclus avant la date d'entrée en vigueur du présent arrêté, sont mis en conformité avec le

deze datum in overeenstemming worden gebracht met dit besluit.

présent royal dans un délai de six mois à compter de cette date.

Dit besluit treedt in werking op de eerste dag van de derde maand na die waarin het is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad voor de leveringsovereenkomsten gesloten, hernieuwd of gewijzigd na deze datum.

Le présent arrêté entre en vigueur le premier jour du troisième mois qui suit celui de sa publication au Moniteur belge pour les accords de fourniture conclus, renouvelés ou modifiés après cette date.

Art. 4. De minister bevoegd voor Economie, de minister bevoegd voor Middenstand en de minister bevoegd voor Landbouw zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Art. 4. Le ministre qui a l'Economie dans ses attributions, le ministre qui a les Classes moyennes dans ses attributions et le ministre qui a l'Agriculture dans ses attributions sont chargés, chacun en ce qui le concerne, de l'exécution du présent arrêté.

Gegeven te

Donné à

Van Koningswege:
De Minister van Economie,

Par le Roi :
Le Ministre de l'Economie,

Pierre-Yves DERMAGNE

De Minister van Middenstand en Landbouw,

Le Ministre des Classes moyennes et de
l'Agriculture,

David CLARINVAL

KONINKRIJK BELGIE	ROYAUME DE BELGIQUE
FEDERALE OVERHEIDSDIENST ECONOMIE, K.M.O., MIDDENSTAND EN ENERGIE	SERVICE PUBLIC FEDERAL ECONOMIE, P.M.E., CLASSES MOYENNES ET ENERGIE
Ontwerp van koninklijk besluit tot aanvulling van de lijsten van oneerlijke marktpraktijken tussen ondernemingen in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen	Projet d'arrêté royal complétant les listes de pratiques du marché déloyales dans les relations interentreprises au sein de la chaîne d'approvisionnement agricole et alimentaire
Verslag aan de Koning	Rapport au Roi
Sire,	Sire,
Dit ontwerp van koninklijk besluit heeft tot doel om bij toepassing van artikel VI.109/7, eerste lid, van het Wetboek van economisch recht (hierna "WER"), de lijst met in alle gevallen oneerlijke beschouwde marktpraktijken (de zogenaamde "zwarte" lijst, artikel VI.109/5 van het WER), en de lijst van marktpraktijken die behoudens bewijs van het tegendeel als oneerlijk beschouwd worden (de "grijze" lijst, artikel VI.109/6 van het WER), aan te vullen voor wat relaties tussen ondernemingen in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen betreft.	Le présent projet d'arrêté royal a pour but, en application de l'article VI.109/7, alinéa 1 ^{er} , du Code de droit économique (ci-après « CDE »), de compléter la liste des pratiques du marché considérées comme déloyales dans tous les cas (liste dite « noire », article VI.109/5 du CDE), ainsi que la liste des pratiques du marché présumées déloyales sauf preuve du contraire (liste dite « grise », article VI.109/6 du CDE), dans les relations interentreprises au sein de la chaîne d'approvisionnement agricole et alimentaire.

Algemene toelichting	Exposé général
<p>De commerciële en contractuele relaties binnen de agrovoedingsindustrie zijn complex. Ze worden met name gekenmerkt door een toenemende integratie tussen landbouwactiviteiten en activiteiten stroomopwaarts en stroomafwaarts in de keten, en door een vermenigvuldiging en diversificatie van vormen van contractualisering. In een geglobaliseerde landbouw- en voedselmarkt die gekenmerkt wordt door een hoge prijsvolatiliteit, wordt de landbouwsector geconfronteerd met instabiliteit en zelfs ernstige verstoringen van de handel.</p>	<p>Les relations commerciales et contractuelles au sein de la filière agroalimentaire sont complexes. Elles sont notamment caractérisées par une intégration de plus en plus forte entre les activités agricoles et les activités en amont et en aval de la chaîne, mais aussi par la multiplication et la diversification des formes de contractualisation. Dans un marché agricole et alimentaire mondialisé, caractérisé par une grande volatilité des prix, le secteur agricole se trouve confronté à des phénomènes d'instabilité, voire à de fortes perturbations commerciales.</p>
<p>Deze specifieke focus op de duurzame werking van de agrovoedingssector weerspiegelt ook de beslissing die zowel op Europees als op federaal niveau werd genomen om de agrovoedingssector als een economisch ecosysteem te beschouwen: ten eerste, economisch en strategisch belangrijk voor de voedselautonomie van het land; ten tweede, essentieel of kritiek in de zin van de Europese richtlijnen inzake informatiebeveiliging (NIS) of infrastructuur (CER); en ten derde, vitaal in het beleid inzake crisisbeheer en weerbaarheid op het vlak van voedselvoorziening.</p>	<p>Cette attention spécifique à un fonctionnement durable de la filière agroalimentaire répond aussi à la décision prise, tant au niveau européen qu'au niveau fédéral, de considérer le secteur agroalimentaire comme un écosystème économique : d'abord important économiquement et stratégiquement pour l'autonomie alimentaire du pays, ensuite essentiel ou critique dans les directives européennes relative à la sécurité informatique (NIS) ou des infrastructures (CER) et enfin vital dans les politiques de gestion de crise et de résilience en matière d'approvisionnement alimentaire.</p>
<p>In de nasleep van opeenvolgende recente crises (COVID-19 in 2020, postcovidinflatie in 2021, het Oekraïense conflict in 2022) begon begin februari 2024 een protestbeweging in de landbouwsector, met als doel ontwikkelingen aan de kaak te stellen die</p>	<p>Dans le prolongement des crises successives récentes (Covid 19 en 2020, inflation post covid en 2021, conflit ukrainien en 2022), un mouvement de protestation du secteur agricole a démarré début février 2024, avec comme objectif</p>

een directe bedreiging vormen voor de winstgevendheid en duurzaamheid van de sector.	de dénoncer des évolutions qui menacent directement sa rentabilité et sa pérennité.
De bezorgdheden van de landbouwsector verwijzen in het bijzonder naar terugkerende situaties van lage of zelfs negatieve winstgevendheid voor een aantal boeren, gekoppeld aan de combinatie van hoge prijsvolatiliteit in de landbouw en contractuele relaties met de eerste kopers die soms niet erg transparant zijn en met een onevenwichtige risicodeling.	Les préoccupations du secteur agricole font notamment référence aux situations récurrentes de rentabilité faible, voire négative, pour un certain nombre d'agriculteurs, liées à la combinaison d'une grande volatilité des prix en agriculture et des relations contractuelles avec les premiers acheteurs parfois peu transparentes et avec un partage des risques déséquilibré.
Op basis van de overtuiging dat de meest doeltreffende manier om tegemoet te komen aan de bezorgdheden en eisen van de landbouwsector erin bestaat de dialoog tussen de verschillende schakels van de agrovoedingsketen, zowel naar boven als naar beneden toe, te versterken, is een grootschalig overleg met de betrokken spelers op touw gezet. Hieruit is de noodzaak en de toegevoegde waarde gebleken van een wettelijk kader dat de afnemer verbiedt om producten van de leverancier te kopen tegen een prijs die lager is dan de productiekosten, dat het oneerlijk schrappen van producten verbiedt, dat het beginsel van imprevisie toepast in contracten (verbod op weigering om opnieuw te onderhandelen in geval van onvoorspelbare omstandigheden) en dat marktpraktijken verbiedt die als oneerlijk worden beschouwd (opleggen van buitensporige of ongerechtvaardigde boetes of automatische eenzijdige compensatie).	S'appuyant sur la conviction que la façon la plus efficace de répondre à l'inquiétude et aux revendications du secteur agricole est de renforcer le dialogue entre les maillons de la chaîne agro-alimentaire, tant en amont qu'en aval, une concertation importante avec les acteurs concernés a été mise en place. Celle-ci a, notamment, mis en évidence la nécessité et la valeur ajoutée d'adopter un cadre légal en vue d'interdire à l'acheteur d'acheter des produits au fournisseur à un prix inférieur à ses coûts de production, d'interdire le déréférencement déloyal des produits, d'appliquer le principe d'imprevisie dans les contrats (interdiction de refus de renégociation en cas de circonstances imprévisibles) et d'interdire des pratiques du marché jugées déloyales (imposition de pénalités excessives ou non justifiées ou encore de compensations unilatérales automatiques).
<u>Artikelsgewijze bespreking</u>	<u>Commentaire des articles</u>

<u>Artikel 1. Zwarte lijst van oneerlijke marktpraktijken tussen ondernemingen in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen</u>	<u>Article 1er. Liste noire des pratiques du marché déloyales dans les relations interentreprises au sein de la chaîne d'approvisionnement agricole et alimentaire</u>
De zwarte lijst met oneerlijke marktpraktijken in de relaties tussen ondernemingen in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen (artikel VI.109/5 van het WER) wordt aangevuld met:	La liste noire des pratiques du marché déloyales dans les relations interentreprises au sein de la chaîne d'approvisionnement agricole et alimentaire (article VI.109/5 du CDE) est complétée par :
a) het verbod op het oneerlijk uit de rekken halen van producten en het uit de rekken halen welke niet verantwoord zou zijn noch voorafgaandelijk schriftelijk werd meegedeeld (wijziging van punt 8° van artikel VI.109/5 van het WER);	a) l'interdiction du déréférencement déloyal des produits et du déréférencement qui ne serait pas justifié et communiqué par écrit au préalable (modification du point 8° de l'article VI.109/5 du CDE) ;
b) het verbod op het automatisch aanrekenen door de afnemer van schadevergoedingen en interesten, het verbod op eenzijdige schuldvergelijking door de afnemer van boetebedingen zonder vergoedend karakter en het verbod op de eenzijdige schuldvergelijking door de afnemer van schadevergoedingen en interesten zonder voorafgaande schriftelijke verantwoording (invoeging van de nieuwe punten 10°, 11°, en 12° in artikel VI.109/5 van het WER).	b) l'interdiction de l'imputation automatique par l'acheteur de dommages et intérêts, l'interdiction de compensation unilatérale par l'acheteur de pénalités non indemnitaires et l'interdiction de compensation unilatérale par l'acheteur de dommages et intérêts indemnitaires sans justification écrite préalable (insertion des nouveaux points 10°, 11° et 12° à l'article VI.109/5 du CDE).
Verbod op het oneerlijk uit de rekken halen van producten en verplichting tot een voorafgaandelijk geschrift dat de het uit de rekken halen aankondigt en verantwoordt (wijziging van artikel VI.109/5, punt 8°, van het WER).	Interdiction du déréférencement déloyal des produits et obligation d'un écrit préalable annonçant et justifiant le déréférencement (modification du point 8° de l'article VI.109/5 du CDE).
Onderhandelen over nieuwe voorwaarden is op zich toegelaten en indien er geen akkoord is, is het gevolg inderdaad dat de producten niet terug in de rekken komen. Het behoort uiteraard tot de	Négocier de nouvelles conditions est en soi autorisé et s'il n'y a pas d'accord, la conséquence est effectivement que les produits ne sont pas repris dans les rayons. La négociation entre fournisseurs

<p>contractvrijheid om te onderhandelen over het voorwerp en de prijs van leveringen tussen leveranciers en afnemers van landbouw- en voedingsproducten en het dreigen met of het uit de rekken halen blijft in dit kader een drukkingsmiddel dat niet beoogd wordt door de voorgestelde bepaling.</p>	<p>et acheteurs de produits agricoles et alimentaires, de l'objet et du prix des produits fournis, fait en effet partie de la liberté contractuelle et la menace de ou le déréférencement dans le cadre de celle-ci reste un moyen de pression non visé par la disposition proposée.</p>
<p>.Het dreigen van het uit de rekken halen van landbouw- en voedingsproducten kan echter niet worden gebruikt als drukkingsmiddel tegen de leverancier wanneer deze zijn contractuele of wettelijke rechten wenst uit te oefenen en dit des te meer wanneer de “delisting” niet wordt verantwoord door eerlijke marktpraktijken. Het is, teneinde de motieven van het uit de rekken halen te verduidelijken en de beoordeling te helpen maken van het al dan niet oneerlijke karakter ervan, trouwens noodzakelijk dat de afnemer zijn leverancier voorafgaandelijk en schriftelijk informeert. De praktijk die erin bestaat om landbouw- en voedingsproducten uit de rekken te halen of hiermee te dreigen, zonder de leverancier hierover voorafgaandelijk schriftelijk te informeren, kan bijgevolg als een in alle omstandigheden verboden agressieve marktpraktijk beschouwd worden.</p>	<p>Cependant, la menace de retirer les produits agricoles et alimentaires des rayons ne peut pas être utilisée comme moyen de pression contre le fournisseur lorsque celui-ci souhaite exercer ses droits contractuels ou légaux et ce d'autant plus lorsque ce déréférencement n'est pas justifié par les pratiques honnêtes du marché. Par ailleurs, afin de clarifier les motifs du déréférencement et d'aider à l'appréciation de son caractère loyal ou non, il est nécessaire que l'acheteur informe son fournisseur au préalable et par écrit. La pratique consistant à retirer ou à menacer de retirer les produits agricoles et alimentaires des rayons, sans en informer au préalable le fournisseur par écrit, doit dès lors être considérée comme une pratique de marché agressive, interdite en toutes circonstances.</p>
<p>Het uitdrukkelijk invoegen van het verbod tot oneerlijke “delisting” in artikel VI.109/5 van het WER beoogt de voorwaarden van dit verbod te verduidelijken. Het op abusieve wijze verwijderen van producten uit het assortiment (met andere woorden de oneerlijke “delisting”) was reeds vermeld – bij wijze van voorbeeld van verboden vergeldingsmaatregelen in hoofde van de afnemer- in de memorie van</p>	<p>L'insertion explicite de l'interdiction du déréférencement déloyal à l'article VI.109/5 du CDE vise à en préciser les modalités d'interdiction. En effet, la suppression abusive de produits de l'assortiment (en d'autres termes le déréférencement déloyal des produits) était déjà mentionnée – en tant qu'exemple de mesures de représailles interdites de la part de l'acheteur – dans l'exposé des</p>

toelichting op de wet van 28 november 2021 tot omzetting van Richtlijn (EU) 2019/633 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake oneerlijke handelspraktijken in de relaties tussen ondernemingen in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen en tot wijziging van het Wetboek van economisch recht, zie <i>Parl. St.</i> , Kamer, Doc. 55 2177/001, p. 24-25.	motifs de la loi du 28 novembre 2021 transposant la directive (UE) 2019/633 du Parlement européen et du Conseil du 17 avril 2019 sur les pratiques commerciales déloyales dans les relations interentreprises au sein de la chaîne d'approvisionnement agricole et alimentaire et modifiant le Code de droit économique, voir <i>Doc Parl.</i> , Chambre, Doc. 55 2177/001, p. 24-25.
Om dit verbod meer expliciet te stellen en de voorwaarden te verduidelijken, wordt nu voorgesteld om de bepaling onder 8° van artikel VI.109/5 te wijzigen en dit misbruik expliciet te vermelden als voorbeeld van een vergeldingsmaatregel. Voor de duidelijkheid gaat het hier in geen geval om een verbod van de mogelijkheid om producten uit de rekken te halen om zich aan te passen aan de voorkeuren van de consumenten of ten gevolge van een wijziging van het aanbod zoals dit door de distributeur wordt voorgesteld.	Pour rendre cette interdiction plus explicite et en préciser les modalités, il est dès lors proposé de modifier le 8° de l'article VI.109/5 pour mentionner explicitement cet abus comme exemple de mesure de rétorsion. Il est à noter qu'il ne s'agit en aucun cas d'une interdiction de la possibilité de déréférencer des produits afin de s'adapter aux préférences des consommateurs ou suite à une modification de l'offre proposée par le distributeur.
Wanneer de afnemer bijvoorbeeld geconfronteerd wordt met prijsverhogingen, opgelegd door een leverancier, maar niet verantwoord door de overeenkomst, zal de afnemer het recht behouden om te beslissen om de betrokken producten uit de rekken te halen met inachtneming van een voorafgaandelijke schriftelijke verantwoording.	A titre d'exemple, lorsque l'acheteur est confronté à des augmentations de prix imposées par un fournisseur mais non justifiées par le contrat, l'acheteur conserve le droit de décider de retirer les produits concernés des rayons, tout en respectant la nécessité d'une justification écrite préalable.
De aanvulling van artikel VI.109/5, 8°, van het WER wil voorzien dat delisting van producten niet gebruikt wordt als drukingsmiddel tegen het uitoefenen van contractuele of wettelijke rechten wat in dat geval oneerlijk en in dat opzicht verboden is.	L'ajout à l'article VI.109/5, 8°, du CDE vise à prévoir que le déréférencement de produits ne soit pas utilisé comme moyen de pression à l'encontre de l'exercice des droits contractuels ou légaux et dans ce cas est abusif et à ce titre interdit.

Verbod tot het automatisch aanrekenen door de afnemer van schadevergoedingen en interesten (invoeging van een nieuw punt 10° in artikel VI.109/5 van het WER).	Interdiction de l'imputation automatique par l'acheteur de dommages et intérêts (insertion d'un nouveau point 10° à l'article VI.109/5 du CDE).
Economisch sterkere kopers factureren soms automatisch extra bedragen als schadevergoeding voor het niet nakomen van overeengekomen verplichtingen, zoals de levertijd, onvoldoende kwaliteit van de goederen of schade tijdens het transport, zonder hun leverancier de kans te geven om te reageren. Het gaat hier niet om het compenseren van wederzijds verschuldigde bedragen. Deze laatste hypothese wordt behandeld in punten 11° en 12° hieronder.	Les acheteurs plus forts économiquement facturent parfois automatiquement des montants supplémentaires au titre de dommages et intérêts pour non-respect des engagements convenus, tels que, par exemple, l'heure de livraison, une qualité de la marchandise insuffisante, ou encore des dégâts survenus pendant le transport, sans donner à leur fournisseur la possibilité de réagir. Il ne s'agit pas ici de la compensation de montants réciproquement dus. Cette dernière hypothèse est visée par les points 11° et 12° ci-après.
Dergelijke automatisch aangerekende bedragen volgen uit de contractvoorwaarden die werden overeengekomen tussen de partijen, of in veel gevallen opgelegd door de economisch sterkere partij. Het spreekt voor zich dat de naleving van de overeengekomen voorwaarden essentieel is.	De tels montants imputés automatiquement découlent des conditions contractuelles qui ont été convenues entre les parties, ou dans beaucoup de cas imposées par la partie économiquement plus forte. Il va sans dire que le respect des conditions convenues est essentiel.
Artikel 5.88 van het Burgerlijk Wetboek regelt de schadebedingen. Er is dus sprake van een schadebeding wanneer de partijen op voorhand de potentiële schade ramen die uit de niet-uitvoering van de overeenkomst zou kunnen voortvloeien (artikel 5.88, § 1, eerste zin, van het Burgerlijk Wetboek). In elk geval mogen schadebedingen niet buitensporig zijn en mogen ze niet kennelijk onevenredig zijn aan het nadeel dat door de onderneming	L'article 5.88 du Code Civil encadre strictement les clauses indemnitaires. Il est question d'une clause indemnitaire lorsque les parties estiment à l'avance le dommage potentiel qui pourrait résulter de la non-exécution d'un contrat (article 5.88, § 1, première phrase, du Code civil). En toute hypothèse, les clauses indemnitaires ne peuvent pas être excessives et ne peuvent pas manifestement dépasser l'étendue du préjudice susceptible d'être

kan worden geleden, zoals artikel VI.91/5, 8° van het WER het voorziet. Bovendien moeten ze aan de transparantievereiste voldoen. Dit wil zeggen dat duidelijk moet bedongen worden welke schadevergoeding en interesten verschuldigd zijn, vanaf welk moment.	subi par l'entreprise, comme le prévoit l'article VI.91/5, 8°, du CDE. En outre, elles doivent respecter l'exigence de transparence. Cela signifie qu'il doit être clairement stipulé quels dommages et intérêts sont dus et à partir de quel moment.
De brc Onrechtmatige Bedingen stelde in een advies van 17 november 2022 "inzake bepaalde clausules in de agro-voedingsketen naar aanleiding van de Oekraïne-crisis" (zie de pagina's 16 en 17 van dit advies, te raadplegen via de website van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven) vast dat schadebedingen, waarvan de transparantie en het vergoedend karakter vaak in vraag konden worden gesteld, in veel gevallen automatisch werden toegepast.	Dans son avis du 17 novembre 2022 « sur certaines clauses dans la chaîne agricole et alimentaire à la suite de la crise en Ukraine » (voir les pages 15 à 17 de cet avis, consultable sur le site web du Conseil Central de l'Economie), la ccs Clauses abusives a constaté que des clauses indemnitaires dont la transparence et le caractère indemnitaire pouvaient souvent être remis en cause, étaient appliquées automatiquement dans beaucoup de cas.
Hoewel het correct is dat de bedoeling van schadebedingen er juist in bestaat om op voorhand overeen te komen welke schadevergoeding in welke omstandigheden verschuldigd zal zijn, dient er een belangrijke nuance aangebracht te worden: schadebedingen kunnen enkel redelijkerwijs gevorderd worden van de tegenpartij indien een contractuele tekortkoming toerekenbaar is aan deze medecontractant. In overeenkomsten tussen ondernemingen is het vaak het geval dat de omstandigheden tot gevolg kunnen hebben dat de wanprestatie of gebrekkige prestatie niet toerekenbaar zijn aan de schuldenaar van de prestatie, en hij dat risico dat de oorzaak was van bijvoorbeeld de oorzaak van de vertraging ook totaal niet bemeesterde. Het behoort dan ook tot de gemeenrechtelijke minimale vereisten dat een schuldeiser niet automatisch een	Bien qu'il soit correct d'affirmer que l'objectif des clauses indemnitaires est de convenir à l'avance de l'indemnité qui sera payée dans une circonstance donnée, il convient d'apporter une nuance importante à cette affirmation : les clauses indemnitaires ne peuvent raisonnablement être réclamées à l'autre partie que lorsqu'un manquement contractuel est imputable au cocontractant. Dans des contrats entre entreprises, il arrive souvent que les circonstances peuvent avoir pour conséquence que la mauvaise exécution ou le manquement dans l'exécution ne soient pas imputables au débiteur de l'obligation et qu'il ne dispose pas du tout de la maîtrise sur le risque qui constitue, par exemple, la cause du retard. Il ressort ainsi des exigences minimales du droit commun qu'un créancier ne puisse pas imputer automatiquement une clause indemnitaire à son cocontractant, mais

schadebeding mag aanrekenen aan zijn tegenpartij, maar dat hij eerst een voorafgaande schriftelijke rechtvaardiging moet geven van de inbreuk en de schade die het gevorderde bedrag rechtvaardigt.	qu'il doive tout d'abord donner une justification écrite préalable du manquement et du dommage qui justifient le montant demandé.
Het kan dus niet zo zijn dat een onderneming automatisch een tekortkoming aan zijn medecontractant toerekent die niet noodzakelijkerwijs aan hem te wijten is. De andere partij moet altijd op de hoogte worden gebracht van de reden waarom hem schadevergoeding wordt aangerekend of waarom het schadebeding dat in het contract is opgenomen, wordt geactiveerd. Om die reden wordt een voorafgaande schriftelijke verantwoording van de inbreuk en van de schade opgelegd, die overgemaakt moet worden aan de leverancier voordat de afnemer de schadevergoeding en interest kan aanrekenen. De invoeging van de bepaling onder 10° in artikel VI.109/5 van het WER wil dan ook iedere mogelijke onduidelijkheid hierover wegnemen en de toepassingsvoorwaarden van deze bedingen verduidelijken.	Il ne peut dès lors pas être possible pour une entreprise d'imputer automatiquement à son cocontractant une défaillance qui ne lui est pas nécessairement imputable. Celui-ci doit toujours être informé de la raison pour laquelle des dommages et intérêts lui sont facturés ou pour laquelle la clause indemnitaire prévue au contrat est activée. Il est ainsi imposé qu'une justification écrite préalable du manquement et du dommage soit transmise au fournisseur avant que l'acheteur puisse imputer les dommages et intérêts. L'insertion du 10° à l'article VI.109/5 du CDE vise donc à lever tout risque d'ambiguïté à cet égard et à préciser les modalités de mise en œuvre de ces clauses.
Verbod tot eenzijdige schuldvergelijking door de afnemer van vergoedende bedragen zonder voorafgaandelijke schriftelijke verantwoording (invoeging van een nieuw punt 11° in artikel VI.109/5 van het WER).	Interdiction de compensation unilatérale par l'acheteur de montants indemnitaires sans justification écrite préalable (insertion d'un nouveau point 11° à l'article VI.109/5 du CDE).
Zoals reeds herhaaldelijk aan bod is gekomen, kunnen partijen schadebedingen vaststellen en zijn deze in principe rechtmatig indien zij beantwoorden aan de minimale vereisten inzake de geoorloofdheid van dergelijke	Comme déjà indiqué à plusieurs reprises, les parties peuvent fixer des clauses indemnitaires et celles-ci sont en principe admissibles si elles satisfont aux exigences minimales en matière de licéité de telles clauses, en particulier à celle de

<p>bedingen, in het bijzonder transparantie en overwegend vergoedend karakter. Er kan, naast de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek (artikel 5.88. B.W.), in dat opzicht gewezen worden op artikel VI.91/2 van het WER (transparantie) en artikel VI.91/5, 8°, van het WER (grijze lijst, bepaling inzake schadebedingen).</p>	<p>transparence et de caractère principalement indemnitaire. A cet égard, outre les dispositions du Code civil (article 5.88 du Code civil), il peut être renvoyé à l'article VI.91/2 du CDE (transparence) et à l'article VI.91/5, 8°, du CDE (liste grise, disposition concernant les clauses indemnitaires).</p>
<p>Om de afnemers te beschermen tegen eenzijdige niet verantwoorde schuldvergelijking door de afnemer van schadevergoeding en interesten, is er beslist om de schuldvergelijking te verbieden die eenzijdig en zonder voorafgaande schriftelijke verantwoording is verwezenlijkt. Er is sprake van schuldvergelijking wanneer de wederzijdse verplichtingen tenietgaan ten belope van het laagste bedrag of de laagste hoeveelheid. Er kan in dit opzicht verwezen worden naar de regeling van schuldvergelijking in het Burgerlijk Wetboek, namelijk de artikelen 5.254 en volgende van het Burgerlijk Wetboek.</p>	<p>Afin de protéger les fournisseurs contre les compensations unilatérales et non justifiées par l'acheteur de dommages et intérêts, il est décidé d'interdire la compensation lorsqu'elle est faite de manière unilatérale et sans justification écrite préalable. Il y a compensation lorsque des obligations réciproques s'éteignent à concurrence du montant ou de la quantité la plus faible. Il peut à cet égard être renvoyé à la réglementation de la compensation dans le Code civil, à savoir aux articles 5.254 et suivants du Code civil.</p>
<p>Het opleggen van een voorafgaandelijk geschrift in hoofde van de afnemer zal de leverancier overigens toelaten om desgevallend de schuldvergelijking te betwisten. Dezelfde redenering kan hier gemaakt worden als bij het nieuwe punt 10°: enkel als het om een aan de schuldenaar toerekenbare tekortkoming gaat kan een schadebeding toegepast worden, en het is een minimumvereiste om de tegenpartij eerst te informeren over de tekortkoming en de verantwoording te geven van de toepassing van een schadebeding en van de compensatie die zal worden verricht. Automatische compensatie is dus niet mogelijk.</p>	<p>L'imposition d'un écrit préalable de la part de l'acheteur permettra par ailleurs au fournisseur, le cas échéant, de contester la compensation. Le même raisonnement que celui concernant le nouveau point 10° peut ici être opéré : c'est uniquement lorsqu'il est question d'un manquement imputable au débiteur de l'obligation qu'une clause indemnitaire peut être appliquée et il convient au minimum d'informer tout d'abord le cocontractant du manquement et de lui donner la justification de l'application de la clause indemnitaire et de la compensation qui sera appliquée. Une compensation automatique n'est dès lors pas possible.</p>

Het gaat in deze bepaling enkel om de schuldvergelijking met schadebedingen. Mechanismen waarbij de prijs wordt aangepast naar gelang van bijvoorbeeld de kwaliteit bij de aankoop van rauwe melk, welke bovendien wettelijk zijn, vallen hier niet onder.	Cette disposition vise uniquement la compensation faite avec des clauses indemnitaires. Des mécanismes qui prévoient l'adaptation du prix selon, par exemple, la qualité lors de l'achat de lait cru, qui sont d'ailleurs réglés légalement, ne tombent pas dans ce champ d'application.
Verbod van eenzijdige schuldvergelijking van niet vergoedende boetebedingen door de afnemer (invoeging van een nieuw punt 12° in artikel VI.109/5 van het WER).	Interdiction de compensation unilatérale par l'acheteur de pénalités non indemnitaires (insertion d'un nouveau point 12° à l'article VI.109/5 du CDE).
Artikel 5.88 van het Burgerlijk Wetboek omkadert op strikte wijze de schadebedingen en verbiedt pure "boeteclausules". Dit is het gevolg van een principearrest van het Hof van Cassatie van 17 april 1970 (Cass. 17 april 1970, Arr. Cass., 1970, 954) waar werd geoordeeld dat "een beding dat geen vergoeding beoogt van de schade die redelijkerwijze verwacht mocht worden bij wanprestatie, in strijd is met de openbare orde en derhalve nietig is". Er kan ook verwezen worden naar artikel VI.91/5, 8° WER, dat stelt dat "behoudens bewijs van het tegendeel vermoed onrechtmatig te zijn de bedingen die ertoe strekken in geval van niet-uitvoering of vertraging in de uitvoering van de verbintenissen van de andere partij, schadevergoedingsbedragen vast te stellen die kennelijk niet evenredig zijn aan het nadeel dat door de onderneming kan worden geleden".	L'article 5.88 du Code Civil encadre strictement les clauses indemnitaires et interdit les clauses purement pénales. Ceci résulte d'un arrêt de principe de la Cour de Cassation du 17 avril 1970, (Cass. 17 avril 1970, Arr. Cass., 1970, 954), dans lequel il a été jugé qu'« une clause qui ne vise pas à compenser le dommage raisonnablement prévisible en cas de mauvaise exécution, est contraire à l'ordre public et est par conséquent nulle ». Il peut également être renvoyé à l'article VI.91/5, 8° CDE, qui dispose que « sont présumées abusives sauf preuve contraire, les clauses qui ont pour objet de fixer des montants de dommages et intérêts réclamés en cas d'inexécution ou de retard dans l'exécution des obligations de l'autre partie qui dépassent manifestement l'étendue du préjudice susceptible d'être subi par l'entreprise ».
In haar advies van 17 november 2022 "inzake bepaalde clausules in de agro-voedingsketen naar aanleiding van de Oekraïne-crisis" (hoger geciteerd), heeft de	Dans son avis du 17 novembre 2022 « sur certaines clauses dans la chaîne agricole et alimentaire à la suite de la crise en Ukraine » (cité plus haut), la ccs Clauses

<p>brc Onrechtmatige Bedingen in de eerste plaats onderlijnd dat aangerekende bedragen enkel een schadevergoedend karakter mogen hebben, maar ook dat een partij geen private straffen, met name boetes zonder vergoedend karakter, mag aanrekenen aan de tegenpartij. Zuivere boetebedingen, m.a.w. zonder band met een zelfs potentiële schade zijn dus in strijd met de openbare orde.</p>	<p>abusives a souligné en priorité que les montants imputés peuvent uniquement avoir un caractère indemnitaire mais aussi qu'une partie ne peut pas imputer une peine privée, autrement dit des pénalités non indemnitaires, à son cocontractant. Les clauses purement pénales, càd sans lien avec un dommage même potentiel, sont donc contraires à l'ordre public.</p>
<p>Ondanks het feit dat niet vergoedende bedingen niet toegelaten zijn, komt de automatische schuldvergelijking van niet-vergoedende straffen soms in de praktijk voor in de landbouwsector. Om de leveranciers te beschermen, is besloten om de schuldvergelijking met boetes die geen automatisch vergoedend karakter hebben uitdrukkelijk te verbieden.</p>	<p>Malgré le fait que les clauses non indemnitaires ne sont pas autorisées, la compensation automatique de pénalités non indemnitaires est parfois pratiquée dans le secteur agricole. Afin de protéger les fournisseurs, il est décidé d'interdire expressément la compensation automatique de pénalités qui n'ont pas un caractère indemnitaire pour les contrats dans la chaîne agro-alimentaire et à lever toute ambiguïté à ce sujet.</p>
<p><u>Artikel 2. Grije lijst van oneerlijke marktpraktijken tussen ondernemingen in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen</u></p>	<p><u>Article 2. Liste grise des pratiques du marché déloyales dans les relations interentreprises au sein de la chaîne d'approvisionnement agricole et alimentaire</u></p>
<p>De grijze lijst van oneerlijke marktpraktijken in de relaties tussen ondernemingen in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen (artikel VI.109/6 van het WER) wordt aangevuld met:</p>	<p>La liste grise des pratiques du marché déloyales dans les relations interentreprises au sein de la chaîne d'approvisionnement agricole et alimentaire (article VI.109/6 du CDE) est complétée par :</p>
<p>a) het verbod in hoofde van de afnemer om producten van de leverancier te kopen tegen een prijs die lager ligt dan zijn productiekosten (invoeging van een nieuw punt 7° in artikel VI.109/6, eerste lid, van het WER);</p>	<p>a) l'interdiction à l'acheteur d'acheter des produits au fournisseur à un prix inférieur à ses coûts de production (insertion d'un nouveau point 7° à l'article VI.109/6, alinéa 1er, du CDE) ;</p>
<p>b) de toepassing van de imprevisieleer in de overeenkomsten (verbod tot het</p>	<p>b) l'application du principe d'imprévision dans les contrats (interdiction du refus de</p>

weigeren van heronderhandeling in geval van onvoorzienbare omstandigheden) (invoeging van een nieuw punt 8° in artikel VI.109/6, eerste lid, van het WER).	renégociation en cas de circonstances imprévisibles) (insertion d'un nouveau point 8° à l'article VI.109/6, alinéa 1 ^{er} , du CDE).
Het verbod voor de afnemer om producten te kopen tegen een prijs lager dan zijn productiekost (de invoeging van een nieuw punt 7° in artikel VI.109/6, eerste lid, van het WER).	L'interdiction à l'acheteur d'acheter des produits au fournisseur à un prix inférieur à ses coûts de production (insertion d'un nouveau point 7° à l'article VI.109/6, alinéa 1er, du CDE).
Artikel VI.116 van het WER verbiedt verkoop "tegen een prijs die niet ten minste gelijk is aan de prijs waartegen de onderneming het goed heeft gekocht of die de onderneming zou moeten betalen in geval van herbevoorrading", rekening houdend met eventuele kortingen die de medecontractant heeft verkregen of toegekend.	L'article VI.116 du CDE interdit la vente « à un prix qui n'est pas au moins égal au prix auquel l'entreprise a acheté le bien ou que l'entreprise devrait payer en cas de réapprovisionnement » tenant compte des éventuelles réductions acquises ou accordées par le cocontractant.
Deze bepaling is niet van toepassing op voedselproducenten, aangezien zij geen leverings- of bevoorradingprijs hebben waarnaar kan worden verwezen om te bepalen of een verkoop met verlies heeft plaatsgevonden.	Cette disposition n'est pas applicable aux producteurs de denrées alimentaires, puisque ceux-ci ne disposent pas d'un prix d'approvisionnement ou de réapprovisionnement auquel se référer pour déterminer l'existence d'une vente à perte.
Geen enkele marktdeelnemer kan worden gedwongen een economische activiteit uit te oefenen waarbij hij zijn kosten niet terugverdient. Vooral in de landbouwsector zijn de kostprijzen echter zeer volatiel en afhankelijk van een groot aantal factoren waarmee rekening zou kunnen worden gehouden bij het ontwikkelen van indicatoren van kosten van productie, zoals het type product, landbouwmethoden, klimatologische omstandigheden, prijsbepalende factoren, enz. De kostprijs van de veeteelt is bijvoorbeeld sterk afhankelijk van de	Aucun acteur économique ne peut être contraint d'exercer une activité économique dans laquelle il ne récupère pas ses coûts. Toutefois, particulièrement dans le secteur agricole, on constate une grande volatilité du prix de revient, en fonction de très nombreux facteurs, dont il pourrait être tenu compte dans le développement d'indicateurs de coûts de production tels le type de produits, les méthodes d'exploitation, les conditions climatiques, les éléments de fixation des prix, etc. Par exemple, le prix de revient dans la production animale dépend

voederprijs, die van maand tot maand kan schommelen. Evenzo worden sommige grondstoffen verkocht op basis van de prijs op de termijnmarkt (suiker, granen, enz.), die dus niet bekend is op het moment dat het contract wordt afgesloten, enkele maanden voor de levering. Het komt regelmatig voor dat de overeengekomen prijs de werkelijke productiekosten niet meer dekt.	beaucoup du prix des aliments pour animaux, qui peut fluctuer d'un mois à l'autre. De même, certaines matières premières sont vendues par référence au prix du marché à terme (sucre, céréales, etc.), qui n'est donc pas connu au moment de la conclusion du contrat, plusieurs mois avant la livraison. Il arrive régulièrement que le prix ainsi convenu ne couvre plus les coûts réels de production.
Hierdoor wordt het verlies van het ene jaar vaak gecompenseerd door de winst van het volgende jaar. In sommige gevallen kan het voor de leverancier economisch zinvol zijn om zijn productie met verlies te verkopen in plaats van deze te vernietigen. Door deze praktijk/bepaling toe te voegen aan de grijze lijst in artikel VI.109/6, behoudt de leverancier het recht om ervoor te kiezen zijn producten met verlies te verkopen en wordt zijn onderhandelingspositie ten opzichte van zijn koper versterkt. Het is aan de leverancier om het bestaan van deze onrechtmatige praktijk/beding aan te tonen in het licht van zijn productiekosten.	Ainsi, les pertes d'une année sont souvent compensées par les gains de l'année suivante. Dans certains cas, il peut être économiquement intéressant pour le fournisseur de vendre à perte sa production, plutôt que de la détruire. En ajoutant cette pratique/clause à la liste grise de l'article VI.109/6 le fournisseur garde cette faculté de choix de vendre ses produits à perte et sa position de négociation sera renforcée vis-à-vis de son acheteur. Il appartiendra au fournisseur de démontrer au regard de ses coûts de production, l'existence de cette pratique/clause abusive.
De bepaling van indices voor productiekosten specifiek aan iedere filière wordt momenteel verricht door een werkgroep bestaande uit de vertegenwoordigers van de betrokken sectoren en economen. Dit omvat de invoering van "prijzentunnels" per sector (dierlijk en plantaardig), gebaseerd op transparantere rentabiliteitsindexen, opgesteld in samenwerking met de regionale overheden en het Ketenoverleg. Eenmaal deze indices het voorwerp uitmaken van een akkoord binnen een sectororganisatie, zullen ze de referentie zijn om te bepalen of een verkoop is	La détermination d'indices de coûts de production spécifiques à chaque filière est en cours au sein d'un groupe de travail rassemblant les représentants des secteurs concernés et des économistes. Il s'agit de la mise en place de « tunnels de prix » par filière (animale et végétale), basés sur des indices de rentabilité plus transparents, élaborés en collaboration avec les administrations régionales et avec la Concertation de Chaîne. Une fois que ceux-ci auront fait l'objet d'un accord au sein d'une organisation de branche, ces indices constitueront la référence pour déterminer si une vente est faite en

verricht beneden de productiekost. In elk geval zijn die indices gemiddelden waarnaar de landbouwers die geen lid zijn van de betrokken sectororganisaties kunnen verwijzen indien ze van mening zijn dat ze hun producten verkopen aan lagere kosten dan hun reële productiekosten.	dessous des coûts de production. En tout état de cause, ces indices seront des moyennes auxquelles les agriculteurs qui ne sont pas membres des organisations de branche concernées pourront se référer lorsqu'ils estiment vendre leurs produits à des coûts inférieurs à leurs coûts de production réels.
De sectororganisatie in de landbouw kan gedefinieerd worden als een interprofessionele organisatie die alle schakels van een gegeven landbouwfilière verenigt (rundvlees, varkensvlees, pluimvee, granen, suiker, aardappel, groenten, fruit...). De officiële erkenning van de interprofessionele landbouworganisaties valt onder de bevoegdheid van de gewesten.	L'organisation de branche dans le domaine agricole peut être définie comme une organisation interprofessionnelle réunissant tous les maillons d'une filière agricole donnée (Viande bovine, viande porcine, volaille, céréales, sucre, pomme de terre, légumes, fruits...). La reconnaissance officielle des organisations interprofessionnelles agricoles est de compétence régionale.
Deze bepaling geldt onverminderd bepalingen uit het recht van de Europese Unie, zoals bijvoorbeeld Verordening EU nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 tot vaststelling van een gemeenschappelijke ordening van de markten voor landbouwproducten, waarin de sector van de suiker wordt verplicht om met interprofessionele akkoorden te werken die als kader dienen voor individuele overeenkomsten.	Cette disposition s'applique sans préjudice de dispositions du droit de l'Union européenne, comme par exemple le Règlement UE n° 1308/2013 du Parlement européen et du Conseil du 17 décembre 2013 portant organisation commune des marchés des produits agricoles, qui oblige le secteur du sucre à travailler avec des accords interprofessionnels comme cadre pour les contrats individuels.
De term leverancier beoogt zowel de landbouwer als tussenpersonen die agrovoedingsproducten verwerken.	Le terme fournisseur vise tant l'agriculteur que l'intermédiaire qui transforme des produits agroalimentaires.
Er kan verduidelijkt worden dat het verbod in hoofde van de afnemer om producten van de leverancier te kopen aan een prijs beneden zijn productiekosten op het moment van de contractsluiting beoordeeld moet worden. Het is op dat	Il convient de préciser que l'interdiction à l'acheteur d'acheter des produits au fournisseur à un prix inférieur à ses coûts de production doit être appréciée au moment de la conclusion du contrat. C'est à cet instant que l'estimation des coûts de

<p>ogenblik dat de schatting van de productiekosten plaats moet vinden. Zo zal, zelfs indien gedurende de overeenkomst, de productiekosten naar boven of naar beneden evolueren en de door de afnemer vooraf bepaalde prijs of overeengekomen prijsformule voortaan lager liggen dan de nieuwe productiekosten, de leverancier niet kunnen inroepen dat de afnemer zijn producten gekocht heeft aan een prijs die lager is dan zijn nieuwe productiekosten. Niettemin behoudt de leverancier het recht om van de afnemer te vragen om de overeenkomst te heronderhandelen indien de voorwaarden van uitvoering zo veranderd zijn dat deze buitensporig bezwarend is geworden en dermate dat de uitvoering ervan redelijkerwijze niet langer kan worden geëist. Om zich ervan te verzekeren dat deze mogelijkheid kan ingeroepen worden, is er beslist om een punt 8) (cfr. Infra) toe te voegen aan artikel VI.109/6, eerste lid, van het WER.</p>	<p>production doit avoir lieu. Ainsi même si durant le contrat, les coûts de production évoluent à la hausse ou à la baisse et que le prix préalablement payé par l'acheteur ou la formule de prix convenue est désormais inférieur aux nouveaux coûts de production, le fournisseur ne peut pas invoquer que l'acheteur a acheté ses produits à un prix inférieur à ses nouveaux coûts de production. Cependant, le fournisseur conserve le droit de demander à l'acheteur de renégocier le contrat étant donné que les conditions de son exécution ont changé, de manière telle que celle-ci est devenue excessivement onéreuse et qu'elle ne peut être raisonnablement exigée. Afin d'assurer que cette possibilité soit invocable, il est décidé de rajouter un point 8° (cfr. infra) à l'article VI.109/6, alinéa 1er, du CDE.</p>
<p>Toepassing van de imprevisieel in overeenkomsten (verbod van het weigeren tot heronderhandeling door één van de partijen in geval van verandering van omstandigheden (de invoeging van de een nieuw punt 8° van artikel VI.109/6, eerste lid, van het WER).</p>	<p>Application du principe d'imprévision dans les contrats (interdiction du refus de renégociation par une des parties en cas de changement de circonstances) (insertion d'un nouveau point 8° à l'article VI.109/6, alinéa 1er, du CDE).</p>
<p>Het doel hiervan is om aan de lijst van praktijken die verondersteld worden oneerlijk te zijn, de weigering door één van de partijen toe te voegen om opnieuw over het contract te onderhandelen wanneer de voorwaarden voor de uitvoering ervan zodanig zijn gewijzigd dat de uitvoering buitensporig bezwarend is geworden en redelijkerwijs niet kan worden geëist.</p>	<p>Il s'agit ici d'ajouter à la liste des pratiques présumées déloyales le refus par une des parties de renégocier le contrat lorsque les conditions de son exécution ont changé, de manière telle que celle-ci est devenue excessivement onéreuse et qu'elle ne peut être raisonnablement exigée.</p>

<p>Het doel van deze toevoeging is om ervoor te zorgen dat de partijen opnieuw over het contract onderhandelen wanneer voldaan is aan de voorwaarden voor de toepassing van de theorie van onvoorzienbaarheid, zoals uiteengezet in artikel 5.74 van het Burgerlijk Wetboek. Deze voorwaarden, opgesomd in dit artikel, zijn de volgende:</p> <p>1° een wijziging in de omstandigheden maakt de uitvoering van de overeenkomst buitensporig bezwarend, zodat zij redelijkerwijs niet kan worden gevergd;</p> <p>2° de wijziging was bij het sluiten van de overeenkomst niet te voorzien;</p> <p>3° de wijziging niet te wijten is aan de schuldenaar in de zin van artikel 5.225 van het Burgerlijk Wetboek;</p> <p>4° de schuldenaar heeft dit risico niet op zich genomen.</p>	<p>L'objectif de cet ajout est de s'assurer que les parties renégocient le contrat lorsque les conditions pour l'application de la théorie de l'imprévision, telle que reprise à l'article 5.74 du Code Civil sont réunies. Ces conditions, énumérées par cet article, sont les suivantes :</p> <p>1° un changement de circonstances rend excessivement onéreuse l'exécution du contrat de sorte qu'on ne puisse raisonnablement l'exiger;</p> <p>2° ce changement était imprévisible lors de la conclusion du contrat;</p> <p>3° ce changement n'est pas imputable au débiteur, au sens de l'article 5.225 du Code civil;</p> <p>4° le débiteur n'a pas assumé ce risque.</p>
<p>Wanneer aan deze voorwaarden is voldaan, mogen de partijen niet weigeren om opnieuw over de overeenkomst te onderhandelen of het onderhandelingsproces uitstellen. Vanaf het moment waarop een partij een verzoek tot heronderhandeling van de voorwaarden van een overeenkomst heeft ingeleid, moet de andere hierop binnen een redelijke termijn antwoorden. Er mag wel onderlijnd worden dat er geen resultaatsverbintenis op de partijen rust. Met andere woorden, de partijen hoeven niet noodzakelijk tot een akkoord komen.</p>	<p>Lorsque ces conditions sont réunies, les parties ne peuvent pas refuser de renégocier le contrat ou reporter le processus de négociation. Dès le moment où une des parties a introduit une demande de renégociation des conditions de l'accord a été introduite, l'autre doit y répondre dans un délai raisonnable. De même, il importe de souligner qu'il n'existe pas d'obligation de résultat dans le chef des parties. Autrement dit, les parties ne doivent pas forcément aboutir à un accord.</p>
<p>Het toevoegen van dit punt 8° in de grijze lijst van vermoedelijk oneerlijke marktpraktijken laat toe om het suppletieve karakter van artikel 5.74 van het Burgerlijk Wetboek te verlaten zodat het niet langer mogelijk is om de mogelijkheid om de overeenkomst te</p>	<p>L'ajout de ce point 8° dans la liste grise des pratiques du marché permet de supprimer le caractère supplétif de l'article 5.74 du Code civil et ainsi garantir que la possibilité de renégocier le contrat ne puisse pas être exclue des contrats. Il convient de préciser qu'étant donné que le point est inclus dans</p>

heronderhandelen uit te sluiten uit de overeenkomsten. Er kan evenwel verduidelijkt worden dat doordat dit punt is opgenomen in de grijze lijst, het mogelijk is voor de partijen ervan af te wijken.	la liste grise, il est possible pour les parties d'y déroger.

<u>Artikel 3.</u>	<u>Article 3.</u>
Om de sector voldoende tijd te gunnen zich aan deze nieuwe vereisten te conformeren, treedt dit ontwerp van koninklijk besluit in werking op de eerste dag van de derde maand na die waarin het is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad voor de leveringsovereenkomsten gesloten, hernieuwd of gewijzigd na deze datum. Er wordt in een overgangstermijn van zes maanden voor de bestaande overeenkomsten voorzien.	Afin de donner suffisamment de temps au secteur pour se conformer aux nouvelles exigences, le présent projet d'arrêté royal entre en vigueur le premier jour du troisième mois qui suit celui de sa publication au Moniteur belge pour les accords de fourniture conclus, renouvelés ou modifiés après cette date. Une période transitoire de six mois est prévue pour les accords existants.
<u>Artikel 4.</u>	<u>Article 4.</u>
Dit artikel behoeft geen bijzondere commentaar.	Cet article ne requiert pas de commentaire particulier.
Wij hebben de eer te zijn, Sire, van Uwe Majesteit, de zeer eerbiedwaardige en zeer getrouwe dienaars,	Nous avons l'honneur d'être, Sire, de Votre Majesté, les très respectueux et très fidèles serviteurs,
De Minister van Economie,	Le Ministre de l'Economie,
Pierre-Yves DERMAGNE	
De Minister van Middenstand en Landbouw,	Le Ministre des Classes moyennes et de l'Agriculture,
David CLARINVAL	